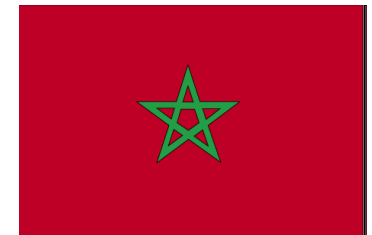

Marroc: Oportunitats de negoci a l'Eix Mediterrani

Març 2019

Ciutats que formen els pols econòmics del Marroc

Eix Mediterrani

- Oujda
- Nador
- Alhucemas
- Tànger-Tetuan

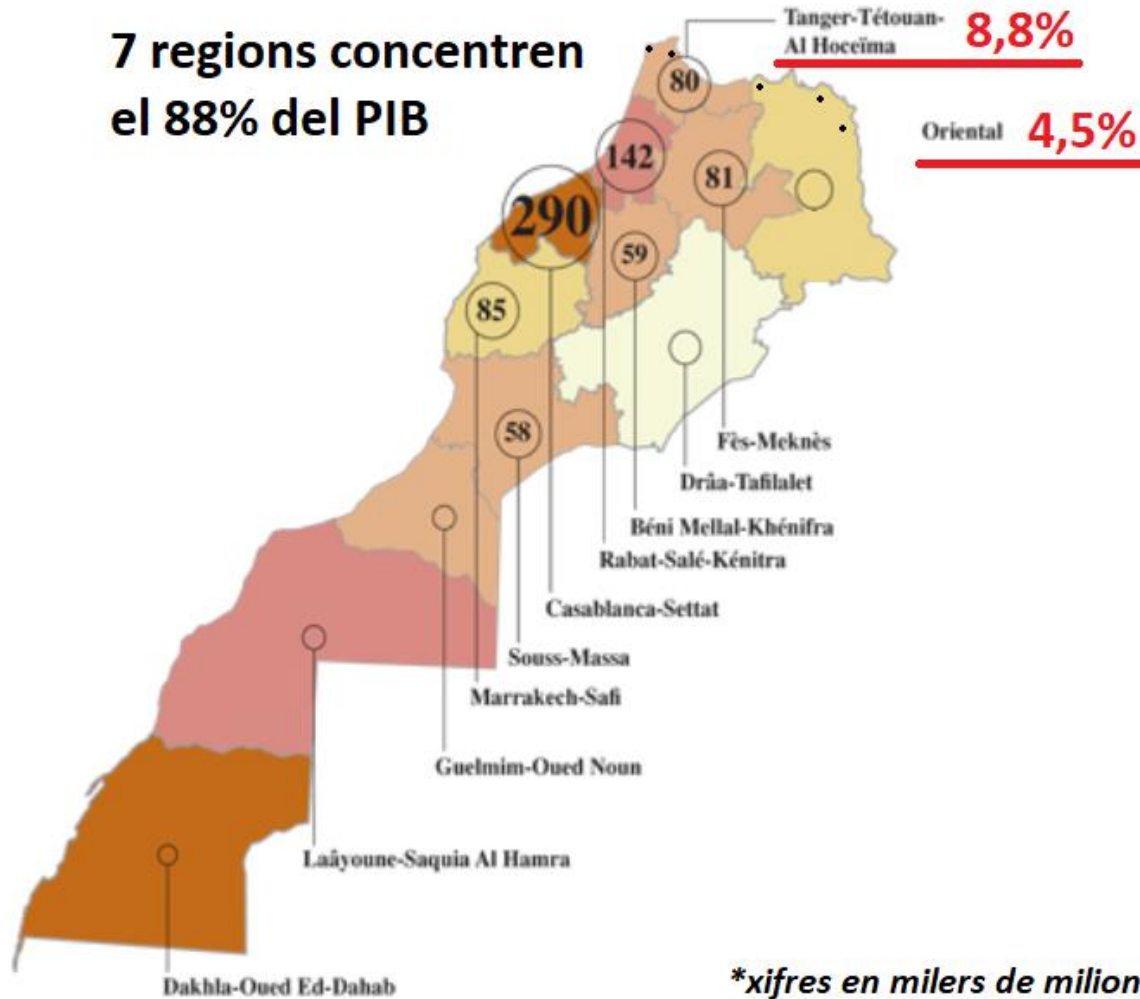
Eix Atlàntic

- Tànger
- Kenitra
- Rabat
- Casablanca

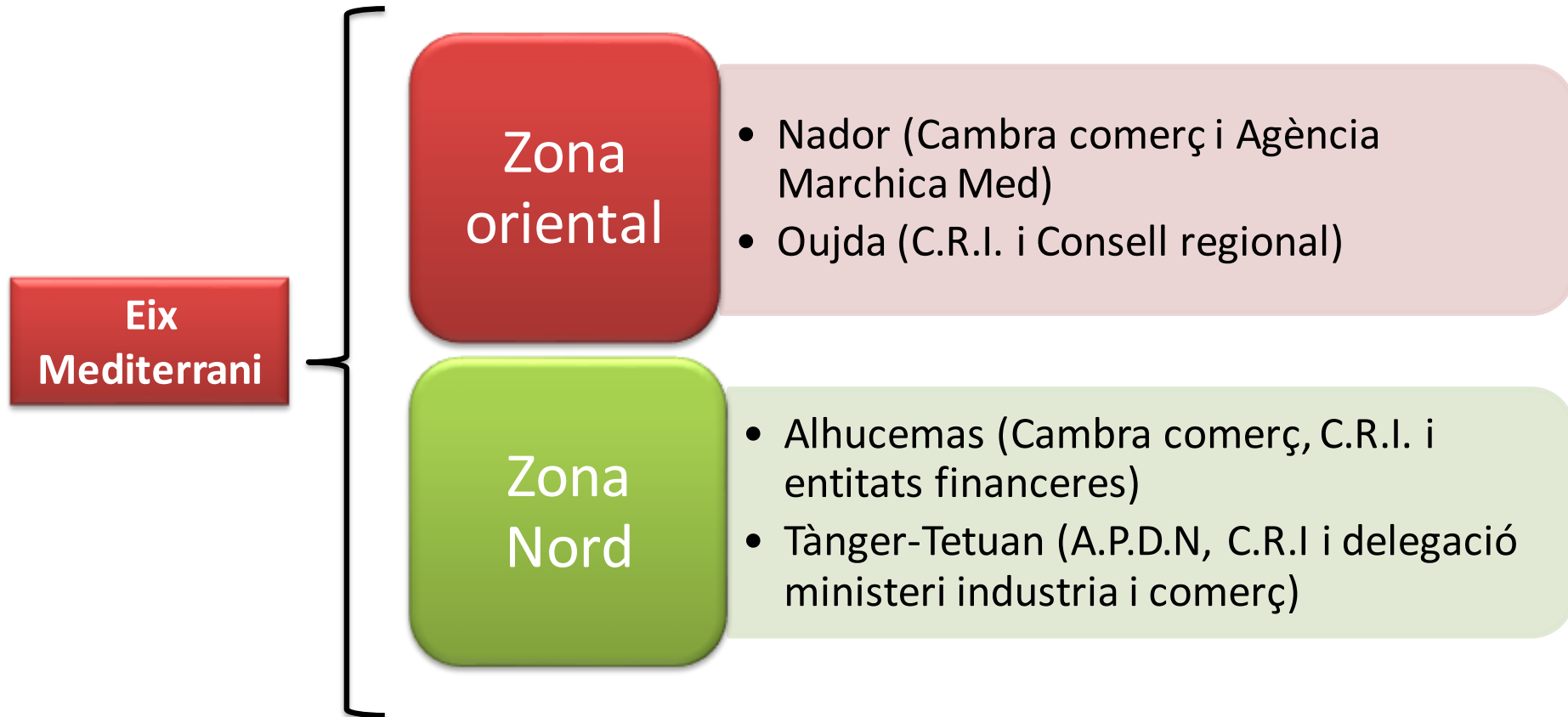
Repartició de la riquesa del país

7 regions concentren
el 88% del PIB

Estudi realitzat per l'oficina de Casablanca

Estratègia sectorial

AGRICULTURA

Plan Maroc Verd

TURISME

Vision 2020

INDUSTRIA

*Plan d'acceleration
industrial*

ENERGIES
RENOVABLES

*Stratégie énergétique
2030*

COMERÇ

Plan Rawaj

LOGÍSTICA

*Stratégie de
competitivité*

PESCA

Halieutis

PORTS

*Stratégie horizon
2020*

ARTESANIA

Vision 2015

Empreses catalanes any 2018

Més de 180 empreses catalanes instal·lades al Marroc.

Més de 600 empreses catalanes que exporten regularment.

ADOLFO DOMINGUEZ

DePasqual&Marzo® Abogados

Diagnòstic pobre del territori Oriental (2003)

Turisme

- Baixa capacitat d'allotjament turístic
  - Subministrament limitat d'equips d'entreteniment i oci
  - Falta de terres equipades per posar a disposició dels inversors
-
- Sector poc desenvolupat (1,5% de les pernoctacions al país)
  - Turisme urbà orientat cap a una clientela nacional
  - Potencial turístic poc explotat

Indústria

- Manca d'instal·lacions de recepció
- Baixa taxa d'ocupació real i legal dels lots industrials
- Infraestructures de recepció industrial que necessiten enlairament
- Baixa contribució sectorial a nivell nacional

Mineria

- Tancament de varies mines de la zona
- Destrucció de llocs de treball

Comerç

- Pèrdues d'ocupació
- Risc de no qualitat per als consumidors
- Pèrdua de beneficis per a l'Estat
- Tancament de negocis formals
- Impacte negatiu en la rendibilitat de les empreses "legals"

Grans reptes de la regió Oriental

A partir del discurs del Rei any 2003...

1. Desenvolupament de la dinàmica econòmica de la regió
2. Millorar la competitivitat de la Regió i enfortir l'atractiu de les inversions
3. Creació d'ocupació, especialment per a joves
4. Reducció de les disparitats territorials i socials
5. Promoció de la situació econòmica i social en benefici de la població
6. Reforçar l'experiència en governança i operació territorial

Inversions a partir 2003

Autoroute Fès Oujda

11 MMDH

Rocade Méditerranéenne

7,2 MMDH

Voie ferrée Taourirt Nador

3 MMDH

Voie expresse Oujda Nador

1,3 MMDH

Élargissement RN 17

200 MDH

AEP d'Oujda et Taourirt

750 MDH

Inversions a partir 2003

*Extensio de l'aeroport d'Oujda-Angad
(990 MDh)*

*Aménagement de la lagune de Marchica
(7 MMDh)*

*Central termosolar d'Aïn Bni Mathar
(4,6 MMDhs)*

*Technopole de Oujda
(430 MDh)*

*Agropole de Berkane
(250 MDh)*

*Parc industriel de Selouan
(350 MDh)*

Inversions a partir 2003

Un gran port multifunciona
l

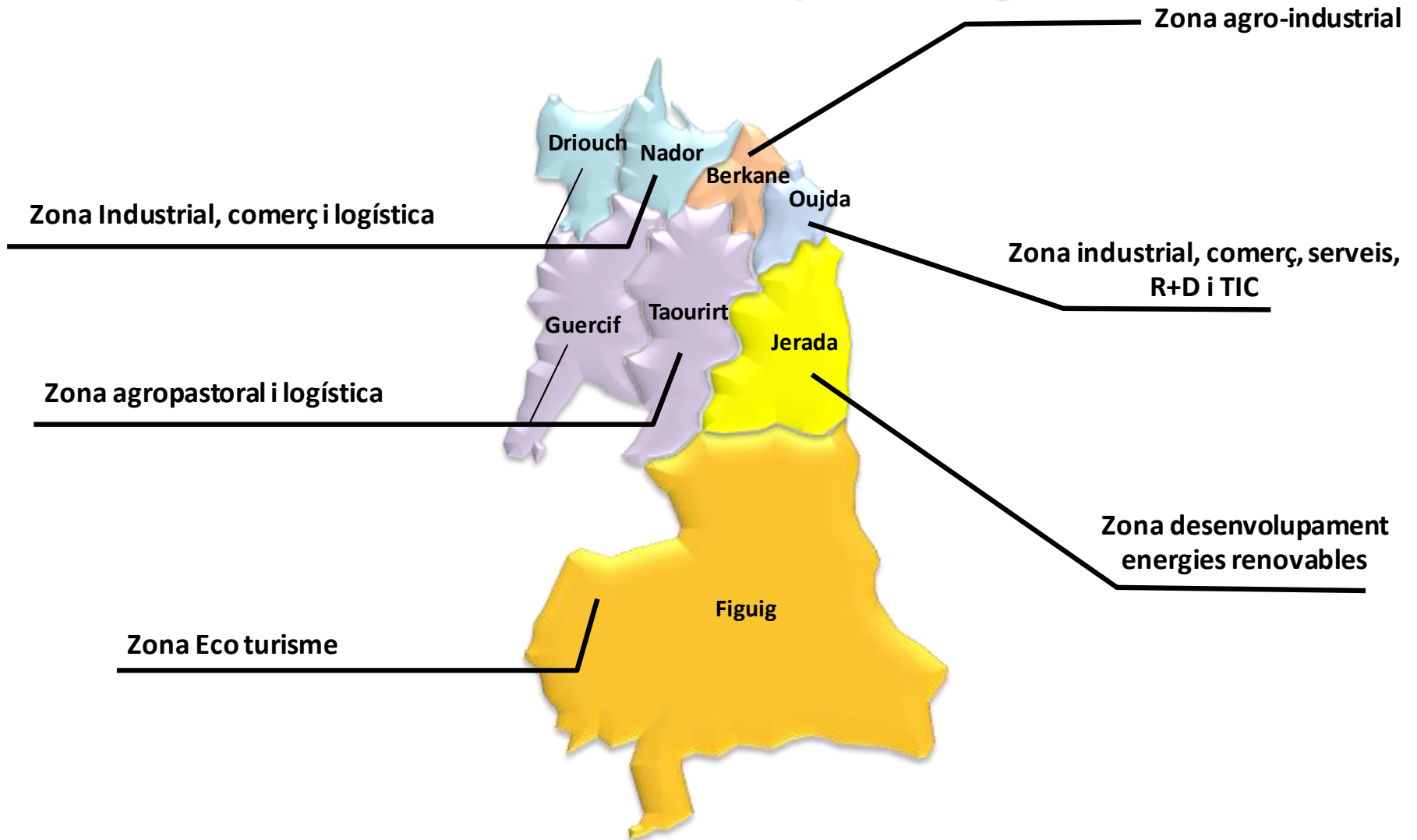
Zona comercial i industrial

Logística

Com s'ha desenvolupat la regió?

Oportunitats per la inversió a la zona Oriental

Indústria i
Agro-
Indústria

Sostenibilitat

Pesca

Mines

Offshoring

Turisme

Logística

Comerç

Esport

Cultura

Oportunitats per Agro-industria

Oujda i Berkane (Agropôle):

Recerca d'un primer inversor industrial para la transformació agroalimentària: sucs, melmelades, verdures...Segons comentaris del vicepresident del consell de la regió, en aquesta primera empresa inversora se li oferiran les facilitats següents:

- Terreny sense cost d'adjudicació
- Ajudes financeres para la nau i els béns industrials de fins a 5 milions de DH
- Avantatges socials: com subvencions sobre els sous dels treballadors
- Cost del transport assumit per l'Estat des de Oujda fins Nador Port (t=?)
- Beneficiar-se de les subvencions del fons Hassan II

Tànger-Tetuan:

- La zona de Larache coneguda per les seves explotacions agrícoles de maduixa necessita més unitats de condicionament, congelació i transformacions.
- Instal·lació de noves unitats de congelació de gambes.
- Instal·lació de unitats de valorització de productes pesquers.
- La collita d'olives, trituració i producció d'oli d'oliva i el seu condicionament a la zona de Ouezzan.

Oportunitats per Agro-indústria

Alhucemas:

- Formatge: Se està implantant una unitat de producció de formatges: “Fromagerie” estan buscant proveïdores d'equipaments per equipar la fàbrica.
- Escorxadors: Realització de varis projectes, es busquen operadors per transferir Know how, gestió i explotació i equipaments.
- Vaques: Importació de vaques per la seva posterior cria de vedells per consum de carn.
- Pastisseria i brioxeria industrial: Busca de soci per inversor local i equipaments.
- Patates fregides: Implantació d'unitat de preparació de patates fregides destinades a restaurants i snacks, es busca proveïdor d'equipament i materials.
- La regió, coneguda per la seva producció d'ametlles, nous, etc., està intentant captar Inversions para la creació d'unitats de trituració i condicionament.

Oportunitats per Agro-industria

- Necessitat d'empreses qualificades i especialitzades en manteniment de plantes industrials de processament alimentari, instal·lació de noves línies de producció, de transformació, etc. així com trasllat de maquinaria

Clementines
Berkane
(2010)

Ovelles Bni Guil
(2011)

Dàtils Aziza Abouzid
(2012)

Nespres Oued
Zegzel
(2013)

Fulles seques i olis de
romani (2014)

Oli d'oliva Tafersite
(2015)

Oli d'oliva Alfia
(2016)

Oportunitats per Energies Renovables

Nador:

- Captar operadors d'energies renovables, fabricants de panells fotovoltaics, (no molt lluny de Nador, a uns 157Km) s'ha implantat el primer fabricant de panells fotovoltaics como un dels proveïdors del Parc d'energia solar de Tànger)

Oujda:

- Recerca i captació d'inversors en el sector de les energies alternatives per la regió. Precisament a Oujda existeix l'Institut de Formació d'oficis de les energies renovables i eficiència energètica. A Jerada, localitat de la regió, es preveu desenvolupar una zona industrial per aquestes energies alternatives.

Alhucemas:

- Implantació del primer fabricant (EUA) de panells solars al Marroc, amb una superfície de 8.973m².

Tànger-Tetuan:

- Tànger és la primera potencia nacional en energia eòlica i la segona a nivell mediterrani.
- Es preveu l'extensió dels parcs eòlics de la zona.

Oportunitats per Pesca

Alhucemas:

- D'aqüicultura, hi ha 6 projectes gestionats per l'ANDA. A la recerca d'empreses i entitats que puguin compartir el seu Know How, tècniques i gestió. Renovació de vaixells petits de pesca costera, equipar els pescadors d'uniformes adaptats.
- Valorització de la producció pesquera, recerca d'inversions per la realització d'unitats de transformació de peix.
- Renovació de vaixells de pesca artesanal i costanera i adquisició de nous vaixells en polièster.

Tànger-Tetuan:

- Recerca de constructor de vaixells i drassanes.
- Instal·lar unitats de transformació i valorització de productes de peix.

Oportunitats per Pesca

2 zones : Driouch-Nador et Nador - Saïdia

3 activitats :

- Piscicultura
- Mariscs
- Alga cultura

65 unitats de producció

Oportunitats per Turisme

Nador:

- 2 grans projectes turístics:
  - Marchica Med
  - Gran Balneari a Saïdia
- Operadors Turístics
- Realització de complexos hotelers
- Mobiliari (sector contract) per totes aquestes invernions
- Centres d'oci
- Parcs d'atraccions
- Altres: més esforços d'animació, entreteniment i màrqueting

Agència Marchica Med en col·laboració amb l'empresa catalana **THR**, www.thr.es, per acompanyar- l'agència en el desenvolupament turístic del projecte.

Tànger-Tetuan:

- El Projecte del telefèric de Tànger que connectarà la Kasbah de Tànger al Puerto, (*en breu es preveu la licitació pública per part de SGPT "Société Gestion Port Tànger Ville"*)
- Instal·lació de cadenes hoteleres a la zona de Tetuan.
- Desenvolupament de l'eco turisme a les províncies de Chefchaouen, Ouezzan i Alhucemas, es preveu la construcció de complexos de cabanes i bungalows.

Oportunitats per Turisme

Saidia:

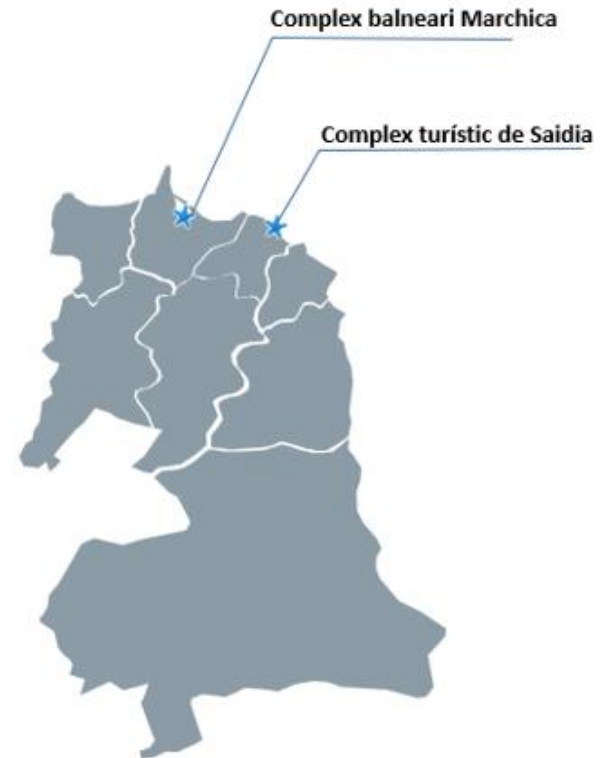

Superfície global 713 Ha

Capacitat en llits total : 29.610 llits

- Port esportiu (Esports nàutics,...)
- 9 hotels, 3 camps de golf, apartaments
- Un centre comercial amb restaurants
- Un centre de lleure
- Un poblat d'arts tradicionals
- Un centre termal

Cost del projecte 12.000 MDH

Oportunitats per Turisme

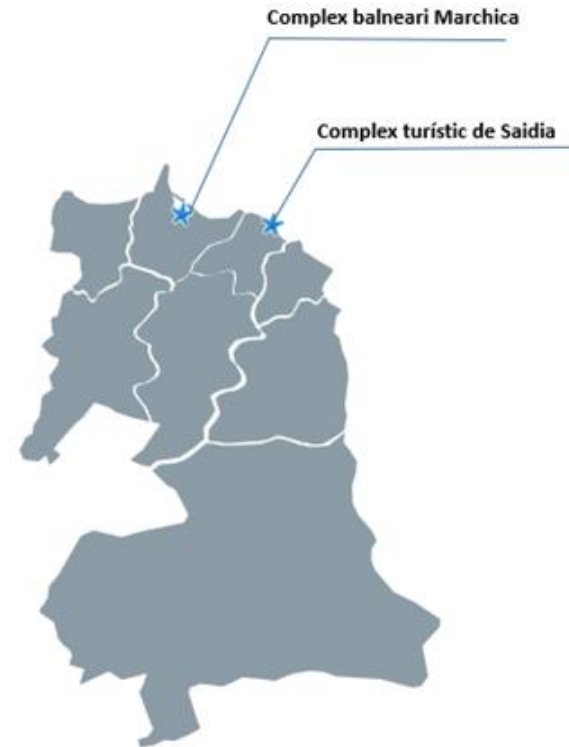
Marchica (Nador):

Superfície de 20.000 ha:

- 7 ciutats (la ciutat Atalayoun; la ciutat dels mars; la nova ciutat de Nador; la vila dels pescadors, la badia dels flamencs; Marchica sport; els horts de Marchica) formades per:
- Complexes residencials
- Hotels
- Una acadèmia de golf
- Infraestructures d'esport i de lleure
- Ports
- Espais d'activitats econòmiques i socials

Cost del projecte 46.000 MDH

Oportunitats per Turisme

Alhucemas:

- Uns 100 hotels identificats han de ser renovats i equipats. Demanda d'equipaments, moble contract, revestiments, etc. S'ha destinat un pressupost de 300 milions de DH per aquest programa, i para cada operador hotelier, el govern finança el 50% del cost de l'operació.
Construcció de Complexos Turístics: "Cala Iris"
- Creació de nous destins d'Eco turisme i turisme de natura
- Recerca de inversors per la creació d'un parc aquàtic.
- La creació d'un observatori marí i Aquàrium a la ciutat
- La creació d'Eco Museus
- Realització de l'estació de Esquí (Issaguen)
- Realització del balneari SFIHA (en curs)

Oportunitats pel comerç

- Ubicació de la regió Oriental en la confluència de fluxos logístics i comercials
- El 54% dels llocs de treball a la regió oriental estan ocupats pel sector del comerç
- Fort potencial de creixement del consum
- Instal·lació de nous centres comercials
- Establiment d'una sèrie de franquícies

Oportunitats diverses

Tèxtil:

- Un sector amb previsió desenvolupament i captació de confeccionistes (Inditex està present)
- Implantació d'indústries tèxtils. Inditex ja disposa de la seva planta (preu/m² de 300 a 350 DH). S'ofereix als inversors exempció de 6 mesos de càrregues socials, per treballador i altres subvencions depenent de la inversió.
- Necessitat no només de confecció sinó de filadors i teixidors.

Formació:

- Necessitat de crear nous instituts de formació per la indústria: automòbil, tèxtil, energies renovables, etc.
- Crear consorcis y col·laboracions amb instituts de formació a la zona.

Offshoring:

- Captació per implantació d'inversors de centres de trucades hispanòfils. Per cultura, proximitat i història, la majoria dels joves de la província dominen l'idioma espanyol.

Promoció comercial:

- Es preveu la construcció d'un centre d'exposicions (3 Ha), buscant col·laboracions amb entitats expertes en gestió, explotació i organització de fires.

Centre comercial:

- No existeix cap centre comercial.

Oportunitats diverses

Sanitat:

- Infraestructures, equipament sanitari per equipar centres (oncologia, etc)

Transports:

- Crear una línia marítima entre el port d'Alhucemas i Barcelona.
- Captació i implantació d'operadors de transport terrestre, marítim i d'hidrocarburs.
- Negociacions amb companyia aèria de baix cost per realitzar rutes a Barcelona.

Indústria:

- Captació d'inversor fabricant de neumàtics (no existeixen al país).
- Equipaments de fred industrial degut a la implantació d'empreses agroalimentàries i pesqueres

Medi ambient:

- Instal·lar una unitat de reciclatge: selecció i transformació.
- Tractament d'aigua (licitacions): distribució, potabilització, depuració, dessalinització, rec.

Materials i equips:

- Recerca de proveïdors d'instruments de mesura, balances i material de laboratori.
- Recerca de proveïdor de taxímetres pels taxis de Tànger.

Oportunitats diverses

Telecomunicacions:

- Aprofitar el coneixement de la llengua espanyola en aquesta zona per:
  - Call centers
  - Nou posicionament geogràfic de Start-ups: familiars de catalans

Materials de construcció:

- Provocat per les infraestructures que s'estan portant a terme

Agroalimentària:

- Occidentalització de la zona pel que fa a gustos (Melilla a 15 km de Nador)
- Packaging (service àrea manager cte)
- Maquinaria agrícola, envasos, plàstics, embalatges, llavors...

Cosmètica:

- Posar en valor olis, essències i tractament de plantes aromàtiques i medicinals

Oportunitats diverses

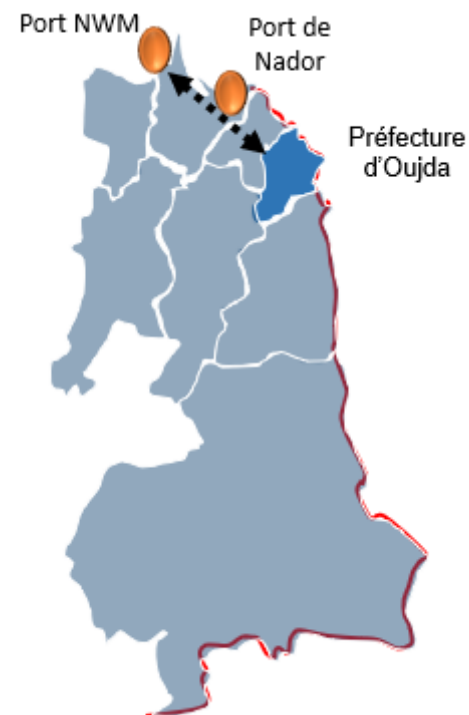
Química:

- Tot és pràcticament importació
- Molta demanda per obtenir productes acabats (pintures, dissolvents, colorants, vernissos,...)

Qui ho pot aprofitar?

- Metal·lúrgia: productes de tractament de la superfície.
- Agroindústria: conservants alimentaris, higiene.
- Tèxtil: colorants, descolorants.
- Pintura: dissolvents.
- Aigua: coagulants, productes pel tractament d'aigua.
- Farmacèutic: matèries actives, excipients, betacarotina, colorants, aromes, conservadors, bases per a cremes i llets, alcohol, perfums, vitamines, etc.

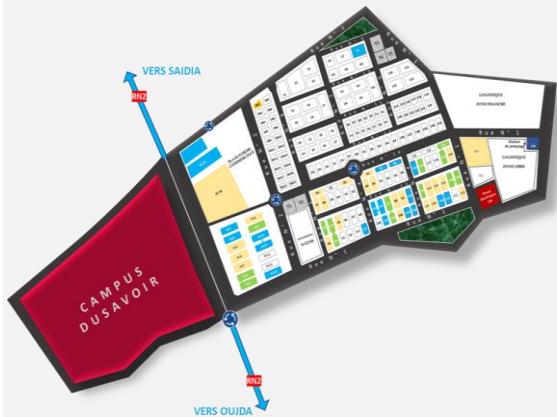
Oportunitats industrials potencials futures

La regió Oriental del Marroc es prepara per acollir grans inversions.

Zones industrielles de la regió Oriental

Technopole d'Oujda

TAUX COMMERCIALISATION
DE LA ZONE PME - PMI

85 %

NOMBRE D'ENTREPRISES

50

Agropole de Berkane

TAUX COMMERCIALISATION

42%

NOMBRE D'ENTREPRISES

26

Parc industriel de Nador

TAUX COMMERCIALISATION

25%

NOMBRE D'ENTREPRISES

20

Observacions generals

- Ibex 35: 2-3 empreses instal·lades. CAC 40 (Borsa francesa): 39 empreses instal·lades.
- Política de preus apropiada. Molta competència.
- Repatriació dividendes: crear una filial. No hi ha lliure circulació de capitals amb l'estranger.
- Porta foli: productes, solucions i serveis innovadors amb un alt valor afegit. Diferenciació.
- Experiència i referències empresarials. Índex de fracàs elevat els 3 primers anys.
- Presència local “desitjada”.
- Relació “win-win”.
- No es necessari un soci local.
- Empreses patriarcals: decisions, cobraments...al CEO o gerent de l'empresa
- Marroc no és només l'eix Atlàntic (Tànger-Rabat-Casablanca) ; Eix Mediterrani (Oujda-Nador-Tanger)
- Estratègia comuna para accedir a altres mercats, especialment Àfrica.
- Idiomes pels negocis: francès principalment i anglès.

Entender el *gap* cultural con Marruecos

Lo más escuchado:

- “Es que no les localizo”
- “Es que todo es muy lento”
- “Es que me he reunido varias veces con la empresa y nunca hablamos de negocios”

Apreciaciones a tener en cuenta:

- **Contexto** “lo no verbal” > **Palabras** “mensaje verbal se da por sobreentendido”
- Por ende, las **relaciones personales** > que las **negociaciones** en si
- Antes de llegar a acuerdos, construir **relación de confianza y lealtad**
- Los desacuerdos se personalizan, solucionarlos antes de seguir negociando, puede ralentizarse el proceso
- “Donde fueres haz lo que vieres”

Caso de éxito:

- Empresa catalana que empezó con nosotros con un proyecto de 3 meses
- Al cabo de 9 meses de finalizar el proyecto nos contactó para contratar el “Servicio area manager”
- Viajaban a Marruecos cada 3 meses para verse con clientes + push mensual de la oficina
- En 4 años pasaron de facturar 100.000 €/año a casi 2.000.000 €/año

Tipus de projectes

Comercialització

- ✓ Prospecció de mercat
- ✓ Estudis de mercat
- ✓ Agenda de contactes
- ✓ Recerca canals comercialització
- ✓ Seguiment contactes / clients
- ✓ Servei Àrea Manager

Implantació

- ✓ Estudi viabilitat d'implantació
- ✓ Constitució d'empresa
- ✓ Recerca de socis
- ✓ Recerca de finançament
- ✓ Serveis de Softlanding i coworking
- ✓ Recerca d'emplaçament
- ✓ Selecció de personal

Post-implantació

- ✓ Aftercare

Missions

- ✓ Missions internacionals
- ✓ Missions estratègiques

Contractació pública internacional

- ✓ Posicionament davant a Instituciones de finançament multilateral
- ✓ Acompanyament en licitacions

Innovació internacional

- ✓ Venta de tecnologia
- ✓ Assessorament projectes R+D+i
- ✓ Recerca de socis

Gràcies

شكرا

Shan Elasri
ACCIO Casablanca
selasri@catalonia.com